

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne

EESTI APOSTLIK-ÕIGEUSU KIRIK

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2013. a
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2013. a

Registrikood: 80208476

Address: Wismari 32
10136, Tallinn
Eesti Vabariik

Telefon: +372 6 600 780

Faks: +372 6 600 780

E-mail: eoc@eoc.ee

SISUKORD

KONSOLIDEERIMISGRUPI TEGEVUSARUANNE	2
KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	4
KONSOLIDEERITUD TULUDE JA KULUDE ARUANNE	4
KONSOLIDEERITUD BILANSS	5
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE	6
KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE	7
LISAD KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE	8
<i>Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused .....</i>	<i>8</i>
<i>Lisa 2. Annetused ja toetused .....</i>	<i>13</i>
<i>Lisa 3. Tulu ettevõtlusest .....</i>	<i>13</i>
<i>Lisa 4. Muud äritulud .....</i>	<i>14</i>
<i>Lisa 5. Kaubad ja teenused .....</i>	<i>14</i>
<i>Lisa 6. Mitmesugused tegevuskulud .....</i>	<i>14</i>
<i>Lisa 7. Tööjõukulud .....</i>	<i>15</i>
<i>Lisa 8. Muud kulud .....</i>	<i>15</i>
<i>Lisa 9. Finantstulud ja -kulud .....</i>	<i>15</i>
<i>Lisa 10. Nõuded ja ettemaksed .....</i>	<i>16</i>
<i>Lisa 11. Varud .....</i>	<i>16</i>
<i>Lisa 12. Investeeringud aktsiatesse, muudesse väärtpaberitesse ja tuletisinstrumentidesse</i> <i>16</i>	<i>16</i>
<i>Lisa 13. Kinnisvarainvesteeringud .....</i>	<i>17</i>
<i>Lisa 14. Materiaalne põhivara .....</i>	<i>18</i>
<i>Lisa 15. Laenukohustused .....</i>	<i>19</i>
<i>Lisa 16. Võlad ja ettemaksed .....</i>	<i>20</i>
<i>Lisa 17. Sihtfinantseerimine .....</i>	<i>21</i>
<i>Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega .....</i>	<i>22</i>
<i>Lisa 19. Emaettevõtte konsolideerimata tulude ja kulude aruanne .....</i>	<i>23</i>
<i>Lisa 20. Emaettevõtte konsolideerimata bilanss .....</i>	<i>24</i>
<i>Lisa 21. Emaettevõtte konsolideerimata rahavoo aruanne .....</i>	<i>25</i>
<i>Lisa 22. Emaettevõtte konsolideerimata netovara muutuste aruanne .....</i>	<i>26</i>
SÕLTUMATU AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS	27
JUHATUSE LIIKMETE ALLKIRJAD 2013 MAJANDUSAASTA ARUANDELE	28
MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)	29

KONSOLIDEERIMISGRUPI TEGEVUSARUANNE

Sissejuhatus

Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik (edaspidi EAÕK) on autonoomne kirik, mis vastavalt 7. juuli 1923 patriarhlikule ja sinodaalsele tomossele on kanoonilises ühenduses Oikumeenilise Patriarhaadiga ning selle kaudu kiriklikus osades kõigi maailma õigeusu kirikutega. Kirikupeaks on Tallinna ja kogu Eesti kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus.

EAÕK eesmärk on aidata oma liikmetel osa saada Kristuse toodud lunastusest ja kasvada õigeusu õpetuses, elavas usus, kindlas lootuses, ja kristlikus armastuses jumalateenistuste, salasuste, jumalasõna kuulutamise, usulise haridus- ja valgustustöö ning heategevuse kaudu. EAÕK õpetuse ja eesmärgipärase tegevuse alused on Pühakiri (Vana ja Uus Testament), Püha Pärimus, Õigeusu Kiriku põhiõpetused (dogmad), pühade apostlite ning Õigeusu Kiriku üleilmsete ja kohalike kirikukogude ja kirikuisade seadused (kaanonid).

EAÕK on eraõiguslik juriidiline isik. EAÕK kui juriidilise isiku moodustavad kõik tema kogudused ja kloostrid. EAÕK organid on metropoliit (EAÕK esivaimulik ja eestseisja), Püha Sinod (piiskoppide kogu), täiskogu, kirikuvalitsus (EAÕK kui eraõigusliku juriidilise isiku juhatus), kirikukohtud ja revisjonikomisjon.

Kanooniliselt on EAÕK korraldatud kolme piiskopkonnana – Tallinna peapiiskopkond, Tartu piiskopkond, Pärnu ja Saare piiskopkond. 2013. aastal olid Tallinna peapiiskopkonnas tegevad 31 kirikut ja 23 riiklikus Äriregistris mittetulundusühinguna registreeritud kogudust; Tartu piiskopkonnas olid tegevad 28 kirikut ja 14 Äriregistris registreeritud kogudust ning 3 abikogudust; Pärnu ja Saare piiskopkonnas olid tegevad 28 kirikut, 25 registreeritud kogudust, 1 abikogudus ja 1 skiita.

Püha Platoni Seminaris Tallinnas toimub vaimulike, lauljate ning teiste koguduse- ja diakooniatöö tegijate väljaõpetamine ja täiendkoolitus; kogudustes tehtavat noortetööd koordineerib Eesti Õigeusu Noorte Liit; kirjanduse väljaandmist korraldab Püha Sinodi kooskõlastamisel EAÕK kirjastus. EAÕK vaimulikud on tegevad riigi kaplaniteenistuses kaitseväes ja vanglates.

Kirikukalender

Paasapäeva ja sellega seotud liikuvaid pühi peab EAÕK üheskoos Püha Kogumaapealse Õigeusu Kirikuga nn *vana kalendri* järgi; liikumatuid kirikupühi peetakse kooskõlas Oikumeenilise Patriarhaadi ja enamiku maailma õigeusu kirikutega reformeeritud juulise ehk nn *uue kalendri* järgi; nendes EAÕK kogudustes, kus on pastoraalsetel kaalutlustel vajalik teatud liikumatute pühade tähistamine ka nn *vana kalendri* järgi, on see võimalik vastavalt kohaliku piiskopi õnnistusele ja juhistele.

Autonoomia 90. aastapäev ja Oikumeenilise patriarhi karjasevisiit

04.-10.09.2013 viibis EAÕK ja Eesti Vabariigi presidendi ühisel kutsel Eestis ametlikul visiidi Tema Pühadus Oikumeeniline patriarh Bartolomeus, et juhatada Eesti Kirikule Konstantinoopoli Emakiriku poolt autonoomia andmise 90. aastapäeva tähistamist. Teda saatsid muuhulgas Tema Halkedoni vanake kõrge stipühitsetud metropoliit Athanasios ja Bostoni kõrge stipühitsetud metropoliit Methodios. Pühim patriarh kohtus 5. septembril Vabariigi President Toomas Hendrik Ilvesega, Riigikogu esimees Ene Ergmaga, välisminister Urmas Paetiga ja peaminister Andrus Ansipiga; 6. septembril Eesti Kirikute Nõukogu esindajatega ja Tallinna linnapea Edgar Savisaarega; 7. septembril Vene Õigeusu Kiriku metropoliidiga Tallinnas kõrge stipühitsetud Korneliusega ja Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi Andres Põdraga. 7. septembril liitusid kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanuse kutsel Tema Pühaduse saatjatega Karjala ja kogu Soome peapiiskop Leo, Helsingi kõrge stipühitsetud metropoliit Ambrosius ja Joensuu pühitsetud piiskop Arseni. Karjasevisiidi raames kohtus Tema Pühadus EAÕK vaimulikkonnaga ning lisaks Tallinnas toimunud jumalateenistustele ja üritustele külastas Pärnu ja Saare piiskopkonda, pidades 8. septembril patriarhliku liturgia Pärnu Issanda muutmise katedraalis, mille lõpus andis kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanuse soovitusel arhon *protomaistori* auameti kuulsale heliloojale ja Õigeusu Kiriku ustavale liikmele Arvo Pärtile ning arhon *referendarius*'e ameti EAÕK heategijale Viljo Vetikule.

Tema Pühadus väljendas oma rahulolu patriarhliku visiidi õnnestumise üle ja õnnitles Emakiriku poolt kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanust ja teisi piiskoppe, vaimulikke ja kogu Eesti kirikurahvast pidustuste laitmatu korralduse puhul, avaldades üksiti soovi, et kohalik Eesti Kirik kasvaks ja saaks tugevaks Issandas Konstantinoopoli Emakiriku rõõmuks ja uhkuseks.

Kiriklik sinodaalne tegevus 2013

Püha Sinodi töö aastal 2013 kulges regulaarselt, tõhusalt ja vennalikus armastuse vaimus, hõlmates üldkirikliku tegevuse koordineerimise, infovahetuse piiskopkonnades toimuvast ning regulaarsed sinodaalsed liturgiad neli korda aastas.

Kirikuvalitsus on tegutsenud vastavalt EAÕK majandustegevuse arendamise kavale, mida valdkonna programm dokumendina uuendati 2013. aastal järgnevat kolmeks aastaks, jälginud eelarve täitmist ning lahendanud jooksvaid haldusküsimusi.

Vaimulikud

27.04 – pühitses pühitsetud piiskop Eelija Tartu piiskopkonna Põltsamaa Pühavaimu kiriku munkdiakoniks mungarüükanaja Hermani (Moss).

03.06 – pühitses pühitsetud piiskop Eelija Tartu piiskopkonna Tartu Jumalasünnitaja uinumise [Uspensij] katedraali diakoniks Svjatoslav (Stanislav) Gorobtšuki.

09.06 – pühitses kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus Tartu piiskopkonna Tartu Aleksandri kiriku diakoniks Timoteus (Tanel) Vasseli, kes üksiti on ametis vanglakaplaanaadis.

04.08 – pühitses kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus Tallinna peapiiskopkonna Tallinna Siimeoni ja Anna katedraali diakoniks Marius Raudsepa.

08.09 – pühitses Tema Pühadus patriarh Bartolomeus Pärnu ja Saare piiskopkonna Pärnu Issandamuutmise katedraali preestriks diakon Kristoforos (Kristo) Partsi.

01.12 – ülendas kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus Tallinna peapiiskopkonna ülemdiakoniks Tallinna Siimeoni ja Anna katedraali diakoni Marius Raudsepa.

01.12 – pühitses kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus Tallinna peapiiskopkonna Vändra ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kiriku munkpreestriks arhidiakon Justinuse (Kiviloo).

14.12 – pühitses pühitsetud piiskop Aleksander Pärnu ja Saare piiskopkonna Pootsi-Kõpu Püha Kolmainu kiriku preestriks diakon Agaton (Ago) Paalbergi.

Suhted Õigeusu Kirikuga maailmas

Olulised, tihedad ja vaimulikult rikastavad on suhted Emakirikuga, Oikumeenilise Patriarhaadiga. Tõhus koostöö nii teoloogia kui liturgia vallas toimib Oikumeenilise Patriarhaadi Kreeta Kirikuga. Loomuldas on sagedased kontaktid Soome Õigeusu Kirikuga, eriti Helsingi piiskopkonnaga – seda nii piiskoppide suhtlustasandil kui koguduste igapäevast koostööd puudutavas.

Püha Platoni Seminaris on tegevad külalisõppejõud Kreekast, Liibanonist ja Soomest, nende hulgas korraldajate õppejõududena arhimandriit Grigorios Papatomas (seminari dekaan), arhimandriit Makarios Griniezakis, arhimandriit Jacques Khalil, ülempreester Heikki Huttunen.

19.-22.07 – viibis pühitsetud piiskop Aleksander Soome kõrge stipühitsetud peapiiskop Leo kutsel Soomes, külastades ka Valamo kloostrit ja Lintula kloostrit.

11.-13.09 – viibisid kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus, pühitsetud piiskop Eelija ning pühitsetud piiskop Aleksander Soome kõrge stipühitsetud peapiiskop Leo kutsel Soomes, saates Tema Pühadust Oikumeenilist patriarhi Bartolomeust.

01.-06.11 – viibis kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus Kreeta peapiiskop Ireneuse kutsel Kreetal suurima mungakloostri Epanosifi püha Georgi templipüha pidustustel Kreetal, külastades muuhulgas Kreetal õigeusu teoloogilist akadeemiat, püha Johannes Teoloogi kloostrit ja Hrysopigi kloostrit Hania linna lähedal, samuti kohtus Petra kõrge stipühitsetud metropoliit Nektariusega ning Ierapetra ja Sitia kõrge stipühitsetud metropoliit Eugeniusega.

Oikumeenilised suhted

EAÕK osaleb liikmena Eesti Kirikute Nõukogu tegevuses.

Aastal 2013 jätkus teoloogiline dialoog EAÕK Püha Platoni Seminari ja EELK Usuteaduse Instituudi õppejõudude vahel, delegatsioon juhatasid EAÕK poolt kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus ja EELK poolt selle peapiiskop Andres Pöder, kes allkirjastasid 24. aprillil kahe kiriku ametlike kõneluste käigus valminud teoloogilise ühisavalduse „Euharistia ja jumalateenistus“. Valminud dokumendis rõhutatakse jumalateenistuse olulisust inimese elus ning euharistia ehk armulaua kohta selles. EAÕK ja EELK dialoog on üldse esimene kahe kiriku ametlik kõnelus Eesti ajaloo. Dialoog jätkub bioetika teemade käsitlemisega.

03.-08.07 – osalesid kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus ja piiskop Eelija EAÕK esindajatena Euroopa Kirikute Konverentsil Budapestis Ungaris.

22.-25.11 – osales kõrge stipühitsetud metropoliit Stefanus Oikumeenilise Patriarhaadi esindajana Itaalias Kalaabrias Lungro albaania-kreeka katoliku piiskopkonnas korraldatud oikumeenilistel üritustel, pidades ettekande Roomakatoiliku kiriku ja Konstantinoopoli Oikumeenilise Patriarhaadi suhetest viimasel 50 aastal alates Vatikan II kontsiilist ja patriarh Athenagorase ning paavst Paulus VI kohtumisest Jeruusalemmas 5. ja 6. jaanuaril 1964 kuni tänapäevani.

KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**KONSOLIDEERITUD TULUDE JA KULUDE ARUANNE**

Eurodes, aasta kohta

	Lisa	2013	2012
Annetused ja toetused	2	426 294	155 237
Tulu ettevõtlusest	3	550 714	368 980
Muud äritulud	4	9 230	162 974
TULUD KOKKU		986 238	687 191
Kaubad ja teenused	5	-111 406	-45 621
Mitmesugused tegevuskulud	6	-230 923	-187 210
Tööjõukulud	7	-233 697	-203 145
Põhivara kulum ja väärtuse langus	14	-67 638	-63 526
Muud kulud	8	-11 685	-2 206
PÕHITEGEVUSE TULEM		330 889	185 483
Finantstulud ja -kulud	9	-70 185	-55 243
ARUANDEAASTA TULEM		260 705	130 240

Attestatsioonid identifitseerimiseks
 "28" 02 2014.a.
 Lembar Kivistik

KONSOLIDEERITUD BILANSS

Eurodes

AKTIVA	Lisa	31.12.2013	31.12.2012
Raha		87 681	54 227
Nõuded ja ettemaksud	10	23 514	8 249
Varud	11	43 332	62 909
KÄIBEVARA KOKKU		154 527	125 385
Pikaajalised finantsinvesteeringud	12	283 621	302 853
Kinnisvarainvesteeringud	13	2 820 000	2 820 000
Materiaalne põhivara	14	3 004 472	2 851 363
PÕHIVARA KOKKU		6 108 093	5 974 216
AKTIVA (VARAD) KOKKU		6 262 620	6 099 601
PASSIVA			
Laenukohustused	15	176 186	198 181
Võlad ja ettemaksud	16	94 949	66 508
Sihtfinantseerimine	17	0	3 339
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		271 135	268 028
Pikaajalised pangalaenud	15	840 923	941 716
Sihtfinantseerimine	17	48 521	2 546 647
PIKAAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		889 444	3 488 363
KOHUSTUSED KOKKU		1 160 580	3 756 391
Eelmiste perioodide akumulatsioonid tulem		4 841 335	2 212 970
Aruandeperioodi tulem		260 705	130 240
NETOVARA KOKKU		5 102 040	2 343 210
PASSIVA			
(KOHUSTUSED JA NETOVARA) KOKKU		6 262 620	6 099 601

Altkirjastatud identifitseerimiseks
 2013. a.
 Lembar Kivistik

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

Eurodes

	<i>Lisa</i>	2013	2012
Ärikasum (-kahjum)		330 889	185 483
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum	14	67 638	63 526
Kasum (kahjum) põhivara müügist ja mahakandmisest	14	-1 862	0
Tulu sihtfinantseerimisest	17	-291 904	-47 240
Muud korrigeerimised		75 694	-150 000
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	10	-18 189	9 842
Varude muutus	11	19 577	2 074
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	16	-54 253	-2 114
Kokku rahavood äritegevusest		127 590	61 571
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	14	-215 181	-250 351
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müük	14	3 295	0
Antud laenud		0	-5 000
Antud laenude tagasimaksed	10	3 193	1 552
Saadud intressid	9	200	734
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-208 493	-253 065
Laekunud sihtfinantseerimisest	17	288 565	268 630
Laenude tagasimaksed	15	-122 787	-120 900
Makstud intressid	9	-51 599	-47 115
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		114 179	100 615
RAHAVOOD KOKKU		33 276	-90 879
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		54 227	145 106
Raha ja raha ekvivalentide muutus		33 276	-90 879
Valuutakursside muutuste mõju		178	0
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		87 681	54 227

Alikirjastatud identifitseerimiseks
 "28" 63 .....2014 a
 Lembar Kivistik

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

Eurodes

		Akumuleerunud tulem	Kokku
Saldo	31.12.2011	2 212 970	2 212 970
Aruandeperioodi tulem		130 240	130 240
Saldo	31.12.2012	2 343 210	2 343 210
Arvestuspõhimõtete muutuste mõju		2 498 125	2 498 125
Aruandeperioodi tulem		260 705	260 705
Saldo	31.12.2013	5 102 040	5 102 040

Altkirjastatud identifitseerimiseks
 "13" 02 200 14 a.
 Lembar Kivistik

LISAD KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused

Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik (edaspidi ka "emaettevõtte") ning tema tütarettevõtete OÜ EAÕK Varahaldus ja OÜ EOC Energy konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale ja kasutades soetusmaksumuse meetodit, v.a. juhtudel, kui arvestuspõhimõtetes alljärgnevalt on kirjeldatud teisiti (näiteks kajastatakse õiglasel väärtuses teatud finantsinvesteeringuid, kinnisvarainvesteeringuid ja bioloogilisi varasid).

Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantavad juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Eurodes.

Järgnevalt on välja toodud peamised arvestuspõhimõtted ja hindamisalused.

A. Konsolideerimine

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku ning selle tütarettevõtete finantsnäitajaid konsolideerituna ridarealt. Tütarettevõtted konsolideeritakse alates kuupäevast, mil vastavalt valitsev mõju või ühine kontroll on kontsernile üle läinud ning nende konsolideerimine lõpetatakse alates kuupäevast, mil kontsernil valitsevat mõju või ühist kontrolli enam ei ole.

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle emaettevõttel on kontroll. Tütarettevõtet loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui emaettevõtte omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tütarettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütarettevõtte tegevus- ja finantspoliitikat.

Tütarettevõtte kasutab oma aruannete koostamisel samu arvestuspõhimõtteid, mis emaettevõttegi. Konsolideerimise eesmärgil on tütar- ja ühissetevõtete aruandeid vajadusel muudetud selliselt, et need vastaksid emaettevõtte poolt kasutatavatele arvestuspõhimõtetele. Kõik kontsernisisised tehingud, nõuded ja kohustused ning realiseerimata kasumid ja kahjumid kontserni ettevõtete vahel toimunud tehingutelt on raamatupidamise aastaaruandes täies ulatuses elimineeritud. Realiseerimata kahjumeid ei elimineerita, kui sisuliselt on tegemist vara väärtuse langusega.

B. Investeering tütarettevõttesse emaettevõtte konsolideerimata bilansis

Emaettevõtte konsolideerimata bilansis on investeering tütarettevõttesse kajastatud soetusmaksumuse meetodil. See tähendab, et investeering kajastatakse algselt tema soetusmaksumuses, milleks on omandamisel makstava tasu õiglane väärtus ning hiljem korrigeeritakse seda vajadusel investeeringu väärtuse langusest tulenevate allahindlustega. Investeeringu bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib kontsern läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse investeering alla kuni kaetava väärtuseni (kõrgem kahest: kasutusväärtus ja õiglane väärtus miinus müügikulutused). Allahindlus kajastatakse aruandeperioodi finantskuluna.

Tütarettevõtete poolt makstud dividendid kajastatakse sel hetkel, kui emaettevõttel tekib õigus neile dividendidele, finantstuluna.

C. Välisvaluutas fikseeritud tehingud

Emaettevõtte arvestusvaluutaks on EUR, mis on ka kontserni konsolideeritud ja emaettevõtte konsolideerimata aruannete esitusvaluutaks. Kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks.

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtivad Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpannga valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena saadud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes, kusjuures ärituludes ja -kuludes kajastatakse valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on seotud tarnijate ja ostjate arveldustega; muud välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud finantstuludes ja -kuludes.

D. Tulu kajastamine

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadaoleva tasu nüüdisväärtuses.

Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Juhul, kui kontsernil on kauba müümisega seoses ka müüdava kauba paigaldamise kohustus ja see moodustab olulise osa tehingu maksumusest, kajastatakse tulu pärast paigaldamisprotsessi lõpetamist. Erandina kajastatakse tulu kohe peale kauba ostjale üleandmist juhul, kui paigaldamine ei ole oma olemuselt keeruline ja töömahukas.

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt lähtudes sisemisest intressimäärast. Dividenditulu kajastatakse vastavalt nõudeõiguse tekkimisele.

E. Raha ekvivalendid

Raha ekvivalendina kajastatakse rahavoogude aruandes lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassas ja panga arvelduskontodel olev raha, kuni 3-kuulise tähtajaga deposiidid ning intressiturufondi osakud.

F. Finantsvarad

Kõik finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki finantsvara soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused, v.a. selliste finantsvarade, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande, soetamisega seotud kulutused.

Kõik tavapärastel turutingimustel toimuvad finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse nende tehingute tehingupäeval, s.t. päeval, mil kontsern võtab endale kohustuse (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks. Tavapärasel turutingimusel toimuvaks nimetatakse selliseid oste ja müüke, mille puhul ostetava või müüdava finantsvara üleandmine müüjalt ostjale toimub antud turul väljakujunenud või vastavate tururegulatsioonidega nõutud perioodi jooksul.

Õiglasel väärtuses kajastatavad finantsvarad

Õiglasel väärtuses kajastatavad finantsvarad hinnatakse igal bilansipäeval ümber hetke õiglasele väärtusele, millest ei ole maha arvatud võimalikke vara realiseerimisega kaasnevaid tehingukulutusi. Börsil noteeritud väärtuspaberite puhul baseerub õiglane väärtus bilansipäeva sulgemishindadel ja Euroopa Keskpanga ametlikel valuutakurssidel. Börsil noteerimata väärtuspaberite puhul kasutatakse õiglast väärtust, mille leidmisel võetakse aluseks kogu kontsernile kättesaadav info investeeringu väärtuse kohta.

Õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud ja -kulud". Kasumid ja kahjumid õiglasel väärtuses kajastatavate finantsvarade realiseerimisel nagu ka intressid ja dividendid vastavate väärtuspaberitelt kajastatakse kasumiaruande real "finantstulud ja -kulud".

Nõuded ja lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

Nõuded teiste osapoolte vastu, mida kontsern ei ole soetanud edasimüügiks, ja lunastustähtajani hoitavad finantsvarad kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, kusjuures arvesse võetakse igasugune soetamisel tekkinud diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse alla juhul, kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus. Korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus diskonteerituna esmasel kajastamisel fikseeritud efektiivse intressimääraga. Äritegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes ärikuluna (real "mitmesugused tegevuskulud") ning investeerimistegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna.

Individaalselt oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse iga objekti jaoks eraldi. Nõudeid hinnatakse ebatõenäoliselt laekuvaks, kui on muid sündmusi, mis viitavad sellele, et nõude kaetav väärtus on väiksem kui nõude bilansiline väärtus.

Varem alla hinnatud nõude laekumisel või muude sündmuste korral, mis näitavad, et allahindlus ei ole enam põhjendatud, kajastatakse allahindluse tühistamine kasumiaruandes selle kulu vähendusena, kus allahindlus algselt kajastati.

Intressitulu nõuetelt kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud ja -kulud".

Soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad

Soetusmaksumuses kajastatavaid finantsvarasid tuleb hinnata alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui viimane on finantsvara bilansilisest maksumuselt madalam. Soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast eeldatavasti tulevikus saadavad rahavood diskonteerituna turu keskmise tulususemääraga sarnaste finantsvarade suhtes. Finantsvara allahindlus kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna. Soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade allahindlust hiljem ei tühistata.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui kontsern kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

G. Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid.

Varude soetusmaksumuse kindlaksmääramisel kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real "müüdü toodangu kulu".

H. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering on maa või hoone, mida hoitakse kas renditulu teenimise või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ning mida ei kasutata kontserni enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid. Kinnisvarainvesteeringu edasiseil kajastamisel lähtutakse õiglase väärtuse meetodist, mis tähendab, et kinnisvarainvesteering hinnatakse igal bilansipäeval tema õiglasele väärtusele. Kinnisvarainvesteeringu hindamisel õiglasesse väärtusesse kasutatakse sõltumatute professionaalsete hindajate abi. Väärtuse muutusest tulenevaid kasumeid / kahjumeid kajastatakse kasumiaruandes real "muud äritulud" / "muud ärikulud".

Kinnisvaraobjekt klassifitseeritakse bilansis ümber, kui selle kasutamise eesmärk on muutunud. Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objektile selle varadegrupi arvestuspõhimõtteid, kuhu see objekt ümber klassifitseeriti. Juhul, kui eelnevalt kinnisvarainvesteeringuna kajastatud objekt klassifitseeritakse ümber kas varudeks või materiaalseks põhivaraks, siis loetakse selle objekti õiglast väärtust ümberklassifitseerimise kuupäeval vara uueks tuletatud soetusmaksumuseks.

Kinnisvaraobjekti, mida ehitatakse või arendatakse selleks, et seda tulevikus kasutada kinnisvarainvesteeringutena, kajastatakse juba ehitus- või arendustegevuse ajal (või juhendi esmakordsel rakendamisel) kinnisvarainvesteeringuna lähtudes ühest ülalkirjeldatud meetodist.

Kui eelnevalt varudena kajastatud kinnisvaraobjekt klassifitseeritakse ümber kinnisvarainvesteeringuks, siis kajastatakse nii positiivne kui ka negatiivne vahe vara õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahel ümberklassifitseerimise kuupäeval kasumiaruandes real "muud äritulud" / "muud ärikulud".

I. Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid maksumusega alates 2 000 eurost ja kasuliku elueaga üle ühe aasta. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 2 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-liselt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest.

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud põhivara kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Arvelevõetud materiaalse põhivara seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid: (a) on tõenäoline, et kontsern saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning (b) nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast. Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

• Maa	0 %
• Ehitised ja rajatised	2 %
• Masinad ja seadmed	30 %
• Transpordivahendid	30 %
• Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	30 %
• Kunstiväärtused	0 %

Vara amortiseerimine lõpetatakse kui vara lõppväärtus, milleks on summa, mida kontsern saaks vara võõrandamisel täna, juhul kui vara oleks sama vana ja samas seisukorras, nagu ta on eeldatavasti tema kasuliku eluea lõppedes, ületab tema bilansilist jääkmaksumust.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt.

Materiaalse põhivara bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib kontsern läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse see vara või raha genereeriva üksuse moodustavad varad alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdiseväärtus (ehk kasutusväärtus) või selle vara õiglase väärtus, mida on vähendatud müügikulutustega, olenevalt kumb on kõrgem. Vara õiglase väärtuse määramisel kasutatakse vajadusel kontserniväliste ekspertide abi. Allahindlus kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruande samal real: "põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus".

Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus kajastati ka varasem allahindlus.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui kontsern ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, kasumiaruandes real "muud äritulud" või "muud ärikulud".

Materiaalse põhivara objektid, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul, klassifitseeritakse ümber müügiotel põhivaraks, mida kajastatakse bilansis eraldi real käibevara rühmas. Müügiotel põhivara amortiseerimine lõpetatakse ning seda kajastatakse kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses (miinus müügikulutused), sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

J. Finantskohustused

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustuse eest saadud tasu õiglase väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Tehingukulud võetakse arvesse efektiivse intressimäära arvutamisel ning kantakse kuludesse finantskohustuse eluea jooksul.

Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real "finantstulud ja -kulud".

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

K. Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldis juhul, kui kontsernil lasub enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või tegevusest tingitud kohustus, mille realiseerumine on tõenäoline ja mille kohustuse

summat on võimalik usaldusväärset mõõta. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangutest, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest ning need kajastatakse bilansis summas, mis on bilansipäeva seisuga vajalikud eraldisega seotud kohustuste rahuldamiseks.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on emaettevõtte juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus, on avalikustatud tingimuslike kohustustena raamatupidamise aastaaruande lisades.

L. Ettevõtte tulu maksustamine

Emaettevõtte

Emaettevõtte on mittetulundusühing, mis ei jaga kasumit ning seega tema tulu maksustamisele ei kuulu.

Eestis registreeritud tütaretevõtted

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. Alates 1. jaanuarist 2008. a on maksumääraks 21/79 netodividendidel. Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasiükkunud tulumaksu nõue või kohustus.

Dividendide maksimisega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel kasumiaruandes kuluna.

M. Rendiarvestus

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirendi tingimustel soetatud vara võetakse rentniku bilansis arvele vara soetusmaksumuses või miinimumrendimaksете nõudisväärtuses juhul, kui viimane on madalam. Kapitalirendi tingimusel renditavaid varasid amortiseeritakse lähtudes kontsernis sama tüüpi varade osas rakendatavatest tavalistest amortiseerimis põhimõtetest. Kui ei ole piisavalt kindel, et rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse, siis amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku tööea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi tingimustel müüdüd vara kajastatakse rendileandja bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Rendimaksud jagatakse finantskuluks / -tuluks ja rendikohustuse / -nõude tasumiseks selliselt, et intressimäär oleks igal ajahetkel sama.

Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma bilansis rendileandja. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt tuluna ning rentniku poolt kuluna.

N. Sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real "annetused ja toetused". Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real "annetused ja toetused".

O. Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

Seoses muudatustega Raamatupidamise Toimkonna juhendites on Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik muutnud arvestuspõhimõtet sihtfinantseerimiste kajastamisel. Eelmistel perioodidel on Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik sihtfinantseerimise abil soetatud vara võtnud arvele bilansis soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastanud bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Alates käesolevast aruandeaastast ei kajastata varade soetamise sihtfinantseerimiseks saadud summasi bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest, vaid aruandeperioodi tuluna.

Seisuga 31.12.2012 bilansis olev kohustus kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest kajastati käesolevas aruandes eelmiste perioodide tuluna, kui tingimused on täidetud.

Lisa 2. Annetused ja toetused
 Eurodes

	2013	2012
Annetused ja toetused		
Mittesihotstarbelised annetused ja toetused		
Koguduste eraldised	1 263	9 819
Annetused	42 451	10 845
Soome vaimulike fond	0	820
Muud Soome annetused	0	5 511
Muud toetused	5 421	6 195
Muud kompensatsioonid	57 295	72 810
	<u>106 430</u>	<u>106 000</u>
Sihotstarbelised annetused ja toetused		
Valitsuse sihtfinantseerimine	291 904	47 240
Muud sihotstarbelised toetused	27 960	1 997
Rootsi fond	0	0
Kokku sihotstarbelised annetused ja toetused	<u>319 864</u>	<u>49 237</u>
Kokku annetused ja toetused	<u>426 294</u>	<u>155 237</u>

Lisa 3. Tulu ettevõtlusest
 Eurodes

	2013	2012
Tulu ettevõtlusest		
Tulu rendist	282 570	277 131
Tulu kaupade müügist	17 726	6 524
Muu müügitulu	250 418	75 595
Kokku tulu ettevõtlusest	<u>550 714</u>	<u>368 980</u>

Kogu ettevõtlustulu on teenitud Eesti Vabariigis.

Alk kirjastatud identifitseerimiseks
 "18" 02 .....2004...a.
 Lembar Kivistik

Lisa 4. Muud äritulud
 Eurodes

	2013	2012
Muud äritulud		
Kasum põhivara müügist	3 296	2 076
Kasum muude teenuste edasimüügist	5 705	10 007
Kasum kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutusest	0	150 000
Muud tulud	229	891
Kokku muud äritulud	9 230	162 974

Ekspert hinnangu seisuga 31.12.2013 oli kinnisvarainvesteeringu Jõe tn 2A, Tallinn Harjumaa turuväärtus 2 320 000 eurot, seega kinnisvarainvesteeringu väärtus jäi samaks võrreldes 31.12.2012 seisuga.

31.12.2012 oli kinnisvarainvesteeringu Jõe tn 2A, Tallinn Harjumaa turuväärtus 2 320 000 eurot, seega kinnisvarainvesteeringu väärtus hinnati 150 000 euro võrra üles.

Lisa 5. Kaubad ja teenused
 Eurodes

	2013	2012
Kaubad ja teenused		
Sihtfinantseerimine	-99 288	-27 979
Müügiks ostetud kaubad	-6 619	-6 983
Transpordikulud	0	0
Müügiks ostetud teenused	-5 499	-10 638
Muud	0	-21
Kokku kaubad ja teenused	-111 406	-45 621

Lisa 6. Mitmesugused tegevuskulud
 Eurodes

	2013	2012
Mitmesugused tegevuskulud		
Koguduste kulud	-46 355	-42 103
Trükised	-5 312	-5 608
Energia	-10 256	-12 445
Bürookulud	-8 274	-8 255
Sõiduautode kulud	-31 089	-28 591
Raamatupidamise kulud	-11 968	-6 416
Lähetuskulud	-18 074	-12 955
Koolituskulud	-35	-459
Konsultatsioonid	-14 400	-11 640

Kinnisvara halduskulud	-36 096	-33 758
Majapidamiskulud	-2 261	-2 242
Riiklikud ja kohalikud maksud	-5 233	-4 989
Juriidilised kulud	-3 619	-7 372
Muud	-37 951	-10 377
Kokku tegevuskulud	-230 923	-187 210

Lisa 7. Tööjõukulud
Eurodes

	2013	2012
Tööjõukulud		
Palgakulu	-171 469	-145 721
Sotsiaalmaksud	-62 228	-57 423
Kokku tööjõukulud	-233 697	-203 144
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	22	22

Lisa 8. Muud kulud
Eurodes

	2013	2012
Muud kulud		
Kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-11 435	0
Kahjum kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutusest	0	-2 200
Muud	-250	-6
Kokku muud kulud	-11 685	-2 206

Lisa 9. Finantstulud ja -kulud
Eurodes

	2013	2012
Finantstulud ja -kulud		
Kasum väärtpaberite müügist ja ümberhindlusest	0	0
Finantstulud ja -kulud muudelt finantsinvesteeringutelt	-18 968	-8 861
Intressitulu	200	731
Intressikulu laenudelt	-51 599	-47 113
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	0	0
Muud finantstulud ja -kulud	182	0
Kokku finantstulud ja -kulud	-70 185	-55 243

Lisa 10. Nõuded ja ettemaksed
Eurodes

	31.12.2013	31.12.2012
Nõuded ostjate vastu		
Ostjate tasumata summad	19 799	1 134
Muud lühiajalised nõuded		
Muud viitlaekumised	31	315
Muud nõuded	3 359	6 408
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	325	392
Nõuded ja ettemaksed kokku	23 514	8 249

Lisa 11. Varud
Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2013	31.12.2012
Müügiks ostetud kaubad	43 332	52 909
Müügiks ostetud kinnisvara	0	10 000
Varud kokku	42 332	62 909

Lisa 12. Investeeringud aktsiatesse, muudesse väärtpaberitesse ja tuletisinstrumentidesse
Eurodes, seisuga 31. detsember

Pikaajalised investeeringud aktsiatesse ja muudesse väärtpaberitesse.

	Muud nõuded	Fondiosakud	Kokku
31.12.2011	1 040	311 449	312 489
Tagasi makstud	-775	0	-775
Kasum müügist / ümberhindlusest	0	-8 861	-8 861
31.12.2012	265	302 588	302 853
Tagasi makstud	-265	0	-265
Kahjum müügist / ümberhindlusest	0	-18 967	-18 967
31.12.2013	0	283 621	283 621

Pikaajaliste fondiosakutena on kajastatud Parex Ukrainian Real Estate Fund osakud.

Lisa 13. Kinnisvarainvesteeringud
Eurodes

	2013	2012
Tulu kinnisvarainvesteeringult	248 359	248 359
Halduskulud kinnisvarale	-10 638	-10 638
Netotulu kinnisvara rentimisest	237 721	237 721
Saldo 31.12.2012		2 670 000
Kasumid/ kahjumid ümberhindlusest		150 000
Saldo 31.12.2013		2 820 000
Kasumid/ kahjumid ümberhindlusest		0
Saldo perioodi lõpus		2 820 000

Kinnisvarainvesteeringud on panditud kontserni laenukohustuste tagatisena.
Sampo Panga kasuks on tütarettevõtja seadnud hüpoteegi summas 1 515 984 eurot.

Kirjastiatud identiteetseerimisaks
"18" 02 200 14a.
Lembar Kivistik

Lisa 14. Materiaalne põhivara
Eurodes

	Maa ja ehitised	Transpordivahendid	Arvutid	Masina- ja seadmed	Muu põhivara	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2011	2 871 338	44 515	15 537	40 286	143 611	3 115 287
Soetamine	247 959	0	2 392	0	0	250 351
Müük ja mahakandmine	0	0	0	0	0	0
Soetusmaksumus 31.12.2012	3 119 297	44 515	17 929	40 286	143 611	3 365 638
Soetamine	230 261	0	0	0	8 921	239 182
Müük ja mahakandmine	-22 081	-44 515	-8 656	-786	-34 919	-110 957
Soetusmaksumus 31.12.2013	3 327 477	0	9 273	39 500	117 613	3 493 863
Akumuleeritud kulum 31.12.2011	-343 693	-44 135	-10 420	-9 697	-42 803	-450 748
Arvestatud kulum	-57 833	-11 249	-1 735	-2 071	-1 508	-74 396
Välja läinud põhivara kulum	0	10 869	0	0	0	10 869
Akumuleeritud kulum 31.12.2012	-401 526	-44 515	-12 155	-11 768	-44 311	-514 275
Arvestatud kulum	-62 038	0	-3 198	-2 067	-336	-67 638
Välja läinud põhivara kulum	5 081	44 515	8 656	-648	34 919	109 523
Akumuleeritud kulum 31.12.2013	-458 483	0	-6 697	-14 483	-9 728	-489 391
Jääkmaksumus 31.12.2011	2 527 645	380	5 117	30 589	100 808	2 664 539
Jääkmaksumus 31.12.2012	2 717 771	0	5 774	28 518	99 300	2 851 363
Jääkmaksumus 31.12.2013	2 868 994	0	2 576	25 017	107 885	3 004 472

Alkirjastatud identifitseerimiseks
28.02.2014.a.
Lembar Kivistik

Lisa 15. Laenukohustused
Eurodes

	Saldo 31.12.2012	Tagasi maksta	
		12 kuud jooksul	üle 1 aasta
Arvelduskrediit	96 200	96 200	0
Pangalaenud	1 043 697	101 981	941 716
	1 139 897	198 181	941 716

	Saldo 31.12.2013	Tagasi maksta	
		12 kuud jooksul	üle 1 aasta
Arvelduskrediit	83 769	83 769	0
Pangalaenud	933 340	92 417	840 923
	1 017 109	176 186	840 923

Laenude intress on vahemikus 3,5%-7%.

Laenude tagatiseks on hüpoteegid.

Emaühingu hüpoteekide summa on 426 770 eurot, tagatiseks oleva kinnistu bilansiline maksumus on 2 820 000 eurot.

Altkirjastatud identifitseerimiseks
nr 8" 82 .....200 14 a
Lembar Kivistik

Lisa 16. Võlad ja ettemaksud
Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2013	31.12.2012
Võlad tarnijatele	12 269	4 291
Võlad töövõtjatele	16 412	12 056
Maksuvõlad	11 528	12 395
Muud viitvõlad	1 164	130
Intressivõlad	18 906	2 646
Saadud ettemaksud	34 670	34 990
Võlad ja ettemaksud kokku	94 949	66 508

Maksuvõlad

Maamaks	0	14
Käibemaks	4 040	5 265
Kinnipeetud tulumaks	2 226	2 004
Sotsiaalmaks	4 677	4 262
Töötuskindlustusmaksed	386	495
Erijuhtude tulumaks	14	188
Pensionikindlustus	185	167
Maksuvõlad kokku	11 528	12 395

Allkirjastatud identifitseerimiseks
"28" 07 200 14 a.
Lembar Kivistik

Lisa 17. Sihtfinantseerimine

BRUTOMEETOD				
	31.12.2011	Saadud	Tulu / Kulum	31.12.2012
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	2 280 075	236 663	-18 417	2 498 321
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Erinevad	0	31 967	-28 823	3 144
Rootsi koguduse fond	48 520	0	0	48 520
KOKKU SIHTFINANTSEERIMINE	2 328 595	268 630	-47 240	2 549 985
	31.12.2012	Saadud	Tulu / Kulum	31.12.2013
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	2 498 321	257 222	-257 222	2 498 321
Arvestuspõhimõtete muutuste mõju	0	0	-2 298 321	-2 498 321
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Erinevad	3 144	31 343	-34 487	0
Rootsi koguduse fond	48 521	0	0	48 521
KOKKU SIHTFINANTSEERIMINE	48 521	288 565	-47 240	48 521

Alkirjastatud identitiseerimiseks
 "28" 02 .....20014 a.
 Lembar Kivistik

Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega
Eurodes

Kontserni omavahelised tehingud on elimineeritud.

Tütarettevõtjaks on OÜ EAÕK Varahaldus ja EOC Energy OÜ. Osalus mõlema tütarettevõtte puhul on 100%, tütarettevõtjate asukohamaa on Eesti.

Juhtkonna tasud

Kontserni ettevõtete juhatuse ja nõukogu liikmed ning teised kontserni juhtkonda kuuluvad töötajad said aruandeaastal tasu (palk, preemia ja muud hüvitised) kogusummas 68 277 eurot.

Altkirjastatud identiteetseerimisaks
"28" 82 200 14.a.
Lembar Kivistik

Lisa 19. Emaettevõtte konsolideerimata tulude ja kulude aruanne
Eurodes

	2013	2012
Annetused ja toetused	426 294	155 237
Tulu ettevõtlusest	296 076	114 537
Muud äritulud	110	891
TULUD KOKKU	722 480	270 665
Mitmesugused tegevuskulud	-315 568	-202 496
Tööjõukulud	-233 655	-202 302
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-62 374	-57 833
Muud kulud	-190 497	0
PÕHITEGEVUSE TULEM	-79 614	-191 966
Finantstulud ja -kulud	60 363	60 568
ARUANDEAASTA TULEM	-19 251	-131 398

Alkijastatud identifitseerimiseks
28. 02. 2004.a.
Lembar Kivistik

Lisa 20. Emaettevõtte konsolideerimata bilanss
 Eurodes

AKTIVA	31.12.2013	31.12.2012
Raha	87 470	45 250
Nõuded ja ettemaksud	121 874	187 127
Varud	25 478	28 606
KÄIBEVARA KOKKU	234 822	260 983
Pikaajalised finantsinvesteeringud	1 323 625	1 593 606
Materiaalne põhivara	2 976 879	2 717 771
PÕHIVARA KOKKU	4 300 504	4 311 377
AKTIVA (VARAD) KOKKU	4 535 326	4 572 360
PASSIVA	31.12.2013	31.12.2012
Laenukohustused	19 200	19 200
Võlad ja ettemaksud	63 229	58 473
Sihtfinantseerimine	0	3 339
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	82 429	81 012
Pikaajalised pangalaenud	156 105	175 305
Sihtfinantseerimine	48 521	2 546 647
PIKAAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	204 626	2 721 952
KOHUSTUSED KOKKU	287 055	2 802 964
Eelmiste perioodide akumuleerunud tulem	4 267 522	1 900 794
Aruandeperioodi tulem	-19 251	-131 398
NETOVARA KOKKU	4 248 271	1 769 396
PASSIVA (KOHUSTUSED JA NETOVARA) KOKKU	4 535 326	4 572 360

Ajkirjastatud identifitseerimiseks
 "28" 02 14
 Lembar Kivistik .....200.....a.

Lisa 21. Emaettevõtte konsolideerimata rahavoo aruanne
 Eurodes

	2013	2012
Ärikasum	-79 613	-191 966
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum	62 374	57 833
Tulu sihtfinantseerimisest	-291 904	-47 240
Muud korrigeerimised	190 500	0
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-18 207	595
Varude muutus	3 127	-28 606
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	4 756	-284
Kokku rahavood äritegevusest	-128 967	-209 668
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-215 181	-247 959
Antud laenud	0	-5 000
Antud laenude tagasimaksed	54 141	63 858
Saadud intressid	69 196	72 021
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-91 844	-117 080
Laekunud sihtfinantseerimisest	288 565	268 630
Laenude tagasimaksed	-19 200	-19 478
Makstud intressid	-8 837	-11 453
Muud laekumised finantseerimistegevusest	2 503	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	263 031	237 699
RAHAVOOD KOKKU	42 220	-89 049
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	45 250	134 299
Raha ja raha ekvivalentide muutus	42 220	-89 049
Valuutakursside muutuste mõju	0	0
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	87 470	45 250

 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 "28" 02 2014 a.
 Lembar Kivistik

Lisa 22. Emaettevõtte konsolideerimata netovara muutuste aruanne
Eurodes

	Akumuleerunud tulem	Kokku
Saldo 31.12.2011	1 900 794	1 900 794
Aruandeperioodi tulem	-131 398	-131 398
Saldo 31.12.2012	1 769 396	1 769 396
Aruandeperioodi tulem	-19 251	-19 251
Arvestuspõhimõtete muutuset mõju	2 498 126	2 498 126
Saldo 31.12.2013	4 248 271	4 248 271

Emaettevõtte korrigeeritud konsolideerimata omakapital (äriseadustikus kehtestatud nõuetele vastavuse arvestamiseks) on seisuga 31. detsember järgmine:

	2013	2012
Emaettevõtte konsolideerimata netovara	4 248 271	1 769 396
Tütarettevõtete väärtus emaettevõtte konsolideerimata bilansis (miinus)	-6 391	-8 891
Tütarettevõtte väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil (pluss)	860 160	582 705
Kokku	5 102 040	2 343 210

Ajikirjasiratud identifitseerimiseks
"K" ..... 22 ..... 200¹⁴ a.
Lembar Kivistik

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE**MTÜ Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku üldkoosolekule**

Oleme auditeerinud MTÜ Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2013, tulude-kulude aruannet, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid. Auditeeritud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud lehekülgedel 4 kuni 26.

Juhtkonna kohustus raamatupidamise aastaaruande osas

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindluse selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeauditiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeauditiitor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamaks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitikate asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka 2013 aruandeaasta raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiarvamusele.

Arvamus

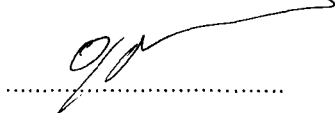

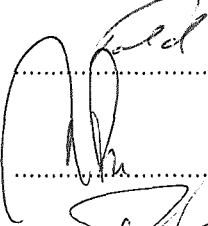
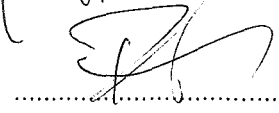
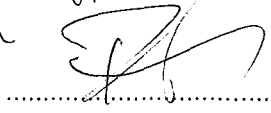
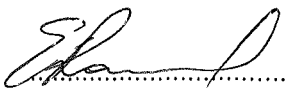
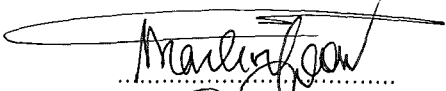
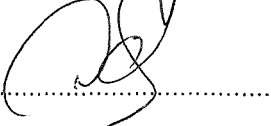
Meie arvates kajastab kaasatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt MTÜ Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku finantsseisundit seisuga 31. detsember 2013 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga .

Lembar Kivistik
Vandeauditiitori number 391
OÜ Kivistik Consult
Audiitorettevõtja tegevusloa number 106
Leola 8A-10, Viljandi 71012
28.02.2014.a.

JUHATUSE LIIKMETE ALLKIRJAD 2013 MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Käesolevaga kinnitame MTÜ Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik 2013. a konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust:

Christakis Charalambides (Metropoliit Stefanus) juhatuse liige		27.03 2014
Ott (Eelija) Ojaperv juhatuse liige		27.03 2014
Aleksander Hopjorski juhatuse liige		27.03 2014
Kaupo (Andreas) Pöld juhatuse liige		27.03 2014
Margus (Miikael) Raissar juhatuse liige		12.06 2014
Peeter Uibo juhatuse liige		27.03 2014
Enn Rand juhatuse liige		27. märts 2014
Martin Toon juhatuse liige		27. märts 2014
Viljo Vetik juhatuse liige		11.06 2014

**MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE
TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)**

Kontserni emaettevõtte 2013 müügitulu jaguneb EMTAK koodide lõikes järgmiselt (eurodes):

Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus 68201	50 188
Enda kinnisvara ost ja müük 68101	234 441
Jaemüük muudes spetsialiseerimata kauplustes 47191	11 447
	<hr/>
	296 076
	<hr/>

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6600780
Faks	+372 6600781
E-posti aadress	eoc@eoc.ee
E-posti aadress	kantsler@eoc.ee